

енергетичного сектору та необхідності створення ефективних механізмів соціального захисту працівників.

Література:

1. Cherisse Gasana Just Transition and the energy sector. Global Worker. № 2. 2022. URL: <https://www.industrialunion.org/report-energy-crisis-an-opportunity-for-unions-to-achieve-a-just-transition-for-workers-sooner>

2. Eurofound (2023), Changing labour markets – How to prevent a mismatch between skills and jobs in times of transition – Background paper, Eurofound, Dublin.

3. Профспілка працівників атомної енергетики та промисловості України. URL: <https://fpsu.org.ua/pro-fpu/chlenski-organizatsiji/vseukrajinski-galuzevi-profspilki/190-profesijna-spilka-pratsivnikiv-atomnoji-energetiki-ta-promislovosti-ukrajini>

4. Bisello et al. How computerisation is transforming jobs: Evidence from Eurofound's European Working Conditions Survey, Joint Research Centre (JRC117167), European Commission, Seville. 2019.

5. Czako, V., Employment in the Energy Sector Status Report 2020, EUR 30186 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-18206-1, doi:10.2760/95180, JRC120302.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-123>

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЯК ЗАСОБУ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Вжешневська О. М.

аспірантка,

Хмельницький університет управління та права

м. Хмельницький, Україна

Цифрова трансформація державного управління є складовою глобальної перебудови суспільного життя. Цифровізація охопила всі сфери суспільного життя, стала мейнстримом. Проте прийняття значної кількості нормативно-правових актів у сфері електронних комунікацій, цифрової економіки, електронної демократії, відсутність єдиної термінології вказують на необхідність уточнення теоретико-правового підходу до визначення цифровізації як засобу трансформації державного управління.

Щодо сфери державного управління у законодавстві та науковій літературі застосовуються наступні терміни: «електронне урядування», «електронний уряд», «цифровізація». Застосовуються також терміни e-government, електронна демократія, запозичені з систем права розвинених демократичних країн та міжнародних документів. Зокрема, Україна приєдналася до Декларації про європейську політику у галузі нових інформаційних технологій, прийнятої 6-7 травня 1999 року у Будапешті [1], Окінавської хартії глобального інформаційного суспільства від 22 липня 2000 року у Окінаві [2], Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи про інформаційне суспільство і цифровий світ від 26 травня 1999 року [3].

На законодавчому рівні поняття електронного урядування закріплено у Концепції розвитку електронного урядування в Україні як форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій (надалі – ІКТ) для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [4].

Визначення цифровізації надано у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки як насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливорює інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір. Наведене визначення відноситься до цифрової економіки, але за аналогією може бути застосовано і до державного управління з конкретизацією сфери застосування та її кінцевої мети.

Порівняльний аналіз двох категорій вказує на те, що електронне урядування є формою державного управління, а цифровізація – засобом досягнення такої форми урядування. Електронне урядування, e-government узагальнено є формою організації публічної влади з надання публічних послуг, взаємодії з фізичними особами, громадянами, інститутами громадянського суспільства в режимі реального часу за допомогою ІКТ.

Цифровізація з теоретичної точки зору може розглядатися як засіб впровадження однієї з трьох моделей електронного урядування:

G2G – «government to government» («Уряд-Уряду») – у даному випадку відбувається внутрішня взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування за допомогою ІКТ;

G2B – «government to business» (тобто, «Уряд – Суб'єктам господарювання») – модель передбачає надання сервісних послуг, взаємодію органів публічного управління з суб'єктами господарювання у сфері публічних закупівель, реалізації державної політики;

G2C – «government to citizens» (тобто, «Уряд – Громадянам») – така модель передбачає взаємодію громадян з органами публічного управління та їх участь у реалізації державної політики.

Тобто змістовне наповнення цифровізації залежить від обраної моделі електронного урядування, рівня та кола взаємодії суб'єктів за допомогою ІКТ.

У окремих державах передбачаються і інші моделі взаємодії. Зокрема, у Великобританії впроваджено модель G2E «government to employers» («Уряд – Державні службовці»), у деяких країнах застосовується модель G2I – «government to international organizations» («Уряд – Міжнародні організації») [5].

За змістовним наповненням таких моделей як e-Government 1.0 та e-Government 2.0 цифровізація може виступати або виключно як засіб доступу до публічних послуг за допомогою ІКТ, коли особи є споживачами електронних послуг та не приймають участь у формуванні та реалізації державної політики; або як засіб спільного формування та реалізації державної політики державними інституціями та громадянами, налагодження прозорості, відкритої та ефективної взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування та громадян, суб'єктів господарювання, громадського сектору [6].

Проведений аналіз теоретико-правових підходів до визначення цифровізації як засобу трансформації державного управління дозволяє конкретизувати, що цифровізація у сфері державного управління є засобом налагодження електронно-комунікаційного обміну між органами державної влади, місцевого самоврядування та фізичними особами, суб'єктами господарювання, інститутами громадянського суспільства за допомогою ІКТ з метою формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян, спільного формування та реалізації державної політики.

Література

1. Декларація про європейську політику в галузі нових інформаційних технологій: прий. Комітетом міністрів Ради Європи 06.05.1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_040

2. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства від 22 липня 2000 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_163#Text

3. Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи про інформаційне суспільство і цифровий світ від 26 травня 1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_595#Text

4. Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 року № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>

5. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. За заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 2: Електронне урядування: основи та стратегії реалізації. Київ. 2017. 72 с.

6. Дубов Д. В., Дубова С. В. Порівняльна характеристика моделей еурядування в контексті актуалізації використання технологій веб 2.0 у системі державного управління. URL: <http://www.egov.in.ua/idata/files/140612-1220446655.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-124>

СПРАВЕДЛИВА ВИНАГОРОДА: ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ В МІЖНАРОДНИХ АКТАХ

Гладир В. М.

*аспірант кафедри правознавства
юридичного факультету*

*Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля
м. Київ, Україна*

Останніми роками питання соціальних прав, зокрема права на справедливу винагороду, привертає значну увагу як на глобальному, так і на європейському рівні. Справедлива оплата праці є принципом справедливої держави та запорукою гідного рівня життя населення [1]. Попри зобов'язання держав розглядати всі права людини як неподільні, взаємопов'язані та взаємозалежні, реалізація соціальних прав, у тому числі права на гідну оплату праці, відстає від забезпечення громадянських і політичних прав. У багатьох країнах ці права не включені до національного законодавства або не мають прямої дії, що створює значні виклики для їх реалізації.

Європейська соціальна хартія (далі – Хартія), яка закріплює основні соціальні права, є важливим інструментом для забезпечення прав людини у сфері праці. Вона встановлює соціальні стандарти, що охоплюють житло, охорону здоров'я, освіту, зайнятість та правовий захист. Одним із ключових прав, закріплених у Хартії, є право на справедливу винагороду, яке є основоположним для забезпечення гідного життєвого рівня.

Право на справедливу винагороду є основоположним правом у сфері праці та визначальним елементом забезпечення гідного рівня життя. В рамках Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Рамкова конвенція) це право включає